ENGELLİ BİREYLERE KİMLİK KARTI VERİLMESİNE VE ULUSAL

ENGELLİ VERİ SİSTEMİ OLUŞTURULMASINA

DAİR YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Başlangıç Hükümleri

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin amacı, engellilere tanınan hak ve hizmetlerden yararlanmada kullanılmak üzere engelli bireylere kimlik kartı verilmesine ve Ulusal Engelli Veri Sistemi oluşturulmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

(2) Bu Yönetmelik, erişkinler için sağlık kurulu raporuna göre engel oranı en az %40 olan bireylere veya çocuklar için özel gereksinim raporuna (ÇÖZ-GER) göre en az bu orana denk özel gereksinim düzeyine sahip çocuklara engelli kimlik kartı verilmesini, Ulusal Engelli Veri Sistemi oluşturulmasını ve Ulusal Engelli Veri Sistemine işlenecek ve aktarılacak verilere ilişkin usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 65 inci maddesi, 71 inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi ile 76 ncı maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) ABS: Bakanlıkça oluşturulan Aile Bilgi Sistemini,

b) Bakan: Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanını,

c) Bakanlık: Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığını,

ç) Genel Müdürlük: Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğünü,

d) İl Müdürlüğü: Aile ve Sosyal Hizmetler il müdürlüğünü,

e) İl Müdürü: Aile ve Sosyal Hizmetler il müdürünü,

f) Kimlik kartı: Mevzuatta münhasıran engellilere sağlanan hak ve sunulan hizmetlerden yararlanmada kullanılmak üzere Bakanlıkça verilen kimlik kartını,

g) Kimlik Kartı Modülü: ABS üzerinde yer alan Engelli Kimlik Kartı Modülünü,

ğ) Kişisel veri: 24/3/2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde tanımlanan verileri,

h) MERNİS: İçişleri Bakanlığınca oluşturulan Merkezi Nüfus İdaresi Sistemini,

ı) Özel nitelikli kişisel veri: 6698 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında sayılan kişisel verileri,

i) Rapor: 20/2/2019 tarihli ve 30692 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Çocuklar İçin Özel Gereksinim Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik kapsamında alınan çocuklar için özel gereksinim raporu (ÇÖZ-GER) ya da 20/2/2019 tarihli ve 30692 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik kapsamında alınan erişkinler için sağlık kurulu raporu (ESKR) ile bu yönetmeliklere göre geçerli kabul edilen aynı nitelikteki diğer sağlık kurulu raporlarını,

j) Sosyal hizmet merkezi: Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı sosyal hizmet merkezlerini,

k) Ulusal Engelli Veri Sistemi: Kimlik kartı işlemleri esnasında elde edilen kişisel veriler ile Bakanlığın görev alanı kapsamında ilgili mevzuatına göre engelli bireylere ilişkin diğer kurum ve kuruluşlardan aktardığı kişisel verilerin işlendiği veri tabanını,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kimlik Kartı Verilmesine İlişkin Usul ve Esaslar

Kimlik kartının niteliği

MADDE 4- (1) Bakanlıkça bu Yönetmelik hükümleri kapsamında verilen kimlik kartına sahip Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları, mevzuatta münhasıran engelli bireylere sağlanan hak ve sunulan hizmetlerden yararlanır. Engel durumunu belirtir bu kimlik kartı, Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Kartı yerine geçmez.

(2) 29/5/2009 tarihli ve 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 28 inci maddesi kapsamında mavi kart verilenler için de kimlik kartı düzenlenebilir.

(3) Ülkemizce ya da Lahey Devletler Özel Hukuk Konferansına üye ve 5/10/1961 tarihli Yabancı Resmî Belgelerin Tasdiki Mecburiyetinin Kaldırılması Sözleşmesine taraf devlet makamlarına ya da makamlarınca verilecek engelli kimlik kartları, ilgili kişilerce apostil işlemi yaptırılması ve karşılıklılık esası gözetilmesi şartıyla ülkemizde geçerli kabul edilebilir. Ülkemiz makamlarınca yapılacak apostil işlemlerinde, 8/6/2011 tarihli ve 27958 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Valilik ve Kaymakamlık Birimleri Teşkilat, Görev ve Çalışma Yönetmeliğinde belirlenen usul ve esaslara göre işlem yapılır.

(4) Kimlik kartı alıp almamak isteğe bağlıdır.

Kimlik kartının şekli ve basımı

MADDE 5- (1) Kimlik kartında; adına kimlik kartı düzenlenecek bireyin T.C. Kimlik Numarası, adı, soyadı, doğum tarihi, kimlik kartının geçerlilik süresi, refakat hakkının olup olmadığına ilişkin bilgi, kimlik kartının seri numarası ve 15 yaşını dolduranlar için fotoğraf bulunması zorunludur.

(2) Zorunlu unsurlar dışında kimlik kartı üzerinde yer alacak başkaca bilgiler, yapılacak eklemeler ve değişiklikler Bakanlıkça belirlenir.

(3) Kimlik kartının kapsamı, şekli, ebadı; yürürlük, değiştirme ve geçerlilik süresi; taklit, tahrif ve sahtecilikten korumak maksadıyla kimlik kartı üzerine konulacak güvenlik unsurları; basım, teslimat ve kullanım aşamasında uygulanacak sistem ve teknoloji; kimlik kartının kaybı ve yenilenmesi halinde yapılacak işlemler Bakanlık tarafından belirlenir.

Başvuru, kimlik ve engellilik bilgileri

MADDE 6- (1) Kimlik kartı almak için başvurular; il müdürlükleri, sosyal hizmet merkezleri ya da e-Devlet aracılığıyla yapılır.

(2) Kimlik kartı almak için il müdürlükleri ya da sosyal hizmet merkezlerine başvuru yapılması halinde;

a) Bireyin T.C. Kimlik Kartı ibraz edilir.

b) Bireyin rapor bilgileri, Sağlık Bakanlığı web servis aracılığı ile doğrulanır.

c) Bireye, Bakanlığın internet sitesinde örnekleri yer alan kimlik kartı başvuru formu doldurtularak kişisel verilere ilişkin aydınlatma metni ile aktarılacak kişisel verilerin bilgisinin bulunduğu açık rıza formu sunulur.

(3) İl müdürlükleri ya da sosyal hizmet merkezlerinden yapılan başvurularda, Çocuklar İçin Özel Gereksinim Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik ile Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik yürürlüğe girmeden önce alınmış ve Sağlık Bakanlığı web servisi aracılığıyla doğrulanamayan raporların aslı veya onaylı örneği ile kimlik kartı işlemleri yapılabilir. Ancak esaslı unsurlarına ilişkin ibarelerden en az biri okunmayacak veya anlaşılamayacak düzeyde silinen, yıpranan veya tahrip edilen ve ayrıca web servis üzerinden de doğrulanamamış olan raporlar ile işlem tesis edilemez. Bireyin, farklı tarihlerde alınmış birden fazla raporu bulunması halinde son tarihli raporu esas alınır.

(4) İl müdürlükleri ya da sosyal hizmet merkezlerinden yapılan başvuru işlemlerinde, adına kimlik kartı düzenlenecek bireyin küçük veya kısıtlı olması halinde kanuni temsilcisi, kendi T.C. Kimlik Kartını ibraz ederek işlemleri yapmaya yetkilidir. Bakım ve rehabilitasyon merkezlerinde veya huzurevlerinde kalan bireylerin başvuruları, T.C. Kimlik Kartını ibraz etmek ve adına başvuruda bulunulan birey vesayet altındaysa vesayet organlarına tevdi edilen görevler saklı kalmak şartıyla kurum personeli aracılığı ile yapılabilir.

(5) Rapor bilgileri Sağlık Bakanlığı e-Rapor sisteminde, kimlik bilgileri İçişleri Bakanlığı MERNİS'te işlenmiş olan her Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı e-Devlet üzerinden kimlik kartı başvurusunda bulunabilir.

(6) e-Devlet üzerinden yapılacak başvurularda da ikinci fıkranın (c) bendinde yer alan aydınlatma metni ve açık rıza formu sunulur.

(7) e-Devlet üzerinden yapılan başvurular, Bakanlık tarafından uygun görülen uygulama üzerinden il müdürlüklerine veya bireyin başvuru esnasında belirttiği adrese en yakın sosyal hizmet merkezine yönlendirilir. e-Devlet üzerinden ulaşan başvurular, ön değerlendirmeye tabi tutulur. Değerlendirme sonucunda bilgi ve belgeleri tam ve eksiksiz olarak web servisler üzerinden sağlanabilen başvurular işleme alınarak Kimlik Kartları

düzenlenir. İşlem yapılamayan başvurular hakkında, başvuru sahibine işlem yapılamama gerekçesi bildirilir.

(8) Bireyin, kimlik kartı düzenlenmesine ilişkin işlemlerde kullanılan belgeleri ile diğer gerekli formlar ilgili dosyasında il müdürlükleri veya sosyal hizmet merkezlerince saklanır. e-Devlet üzerinden yapılan başvurularda ilgili belgeler başvurunun yönlendirildiği merci tarafından saklanır.

Kimlik kartının düzenlenmesi

MADDE 7- (1) Kimlik kartı; raporda yer alan bilgiler ile bireyin kimlik bilgileri esas alınarak il müdürlükleri veya sosyal hizmet merkezlerince düzenlenir.

(2) Kimlik kartı, il müdürü veya il müdürü tarafından yetkilendirilen il müdür yardımcısı veya sosyal hizmet merkezi müdürü tarafından onaylanır. Kartta yazılı bilgilerin doğruluğundan onaylayan sorumludur.

(3) Onay işlemleri elektronik imza ile de yapılabilir.

Kimlik kartının teslimi

MADDE 8- (1) Kimlik kartının teslimi sırasında, kartın teslim edildiğine dair teslim belgesi düzenlenir. Kimlik kartı, il müdürlükleri veya sosyal hizmet merkezlerince kişinin kendisine; kişinin küçük veya kısıtlı olması halinde ise kanuni temsilcisine Bakanlığın internet sitesinde örneği yer alan engelli kimlik kartı teslim formu imzalatılarak teslim edilir. Kimlik kartı; kişinin kendisinin veya küçük ya da kısıtlı olması halinde kanuni temsilcisinin talebiyle kişinin her dereceden alt ve üst soyu ile üçüncü dereceye kadar (üçüncü derece dahil) kan ya da kayın hısımları veya eşine de teslim belgesi imzalatılmak suretiyle teslim edilebilir.

(2) Kimlik kartı, bireyin yurt içinde başvuru esnasında belirteceği bir adrese veya yerleşim yeri adresine iadeli taahhütlü posta ile de gönderilebilir.

(3) Kimlik kartının posta ile gönderilmesi halinde, kimlik teslim belgesinin ilgili bölümünde iadeli taahhütlü posta ile gönderildiğine ilişkin bilgiye yer verilir. İadeli taahhütlü postanın teslim edildiğine dair belge, kimlik kartını teslim alan kişi tarafından doldurulup imzalandıktan sonra ilgili dosyada saklanır.

(4) Verilen kimlik kartlarının seri numaraları ve diğer bilgileri il müdürlükleri ve sosyal hizmet merkezleri tarafından Bakanlıkça Kimlik Kartı Modülüne işlenir ve saklanır.

Kimlik kartının yeniden düzenlenmesi

MADDE 9- (1) Kimlik Kartları; kimlik kartı düzenlenmesine esas alınan bilgilerin değişmesi veya herhangi bir nedenle geçersiz hale gelmesi durumunda ilgili belgeler ile il müdürlüğüne, sosyal hizmet merkezlerine ya da e-Devlet üzerinden başvuru yapılarak yeniden düzenlenir. İçeriğindeki bilgilerin değişmesi veya herhangi bir nedenle geçersiz hale gelmesi sebebiyle değişimi talep edilen eski kimlik kartı, imha edilmek üzere yenisi teslim edilmeden önce il müdürlüğüne veya sosyal hizmet merkezine verilir.

(2) Kimlik kartının çalınması, kaybedilmesi veya herhangi bir nedenle il müdürlüğüne teslim edilememesi durumunda izlenecek usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

Kimlik kartının iade edilmesi

MADDE 10- (1) Birden fazla kimlik kartına sahip olunması durumunda en son düzenlenen hariç olmak üzere sahibinin elinde bulunan Kimlik Kartları, hakkında gaiplik kararı bulunan ya da ölen kişilere ait kimlik kartları, özel gereksinim düzeyi veya engel oranı belirlenen asgari düzeyin altına düşen kişilere ait Kimlik Kartları veya başkaca herhangi bir nedenle geçersiz hale gelen kimlik kartları il müdürlüklerine ya da sosyal hizmet merkezlerine iade edilir. Bu suretle geçersiz hale gelen Kimlik Kartlarının iade edilmemesinden ve usulsüz kullanılmasından doğacak sorumluluk kullananlara aittir.

Kimlik kartının imha edilmesi

MADDE 11- (1) Basıldığı tarihten itibaren altı ay içerisinde teslim alınmayan, mükerrer olduğu tespit edilen, geri alınan, ölen veya başka nedenlerle kurum veya şahıslar tarafından iade edilen, bulunarak il müdürlüğüne teslim edilen ve sahibine ulaşılamayan, basımı veya kaplanması aşamalarında meydana gelen hatalı baskı veya kaplama nedeniyle kullanılamaz duruma gelen Kimlik Kartları imha edilir.

(2) İmha işleminin gerçekleştirilmesi için imha tutanağı düzenlenir. Kimlik Kartlarının seri numaraları düzenlenen imha tutanağına geçirilir. İmha tutanağı, il müdürünce görevlendirilen ve 3 personelden oluşan imha komisyonu tarafından imzalanır.

(3) Kimlik Kartları, en çok bir ay içerisinde imha edilir. İmha işleminin, imha tutanağının imzalandığı gün yapılması zorunludur. Düzenlenen kimlik kartının kişiye hiç teslim edilememiş olması durumunda bir aylık süre, birinci fıkrada

belirlenen altı aylık sürenin bitiminden itibaren işlemeye başlar.

(4) İmha edilecek Kimlik Kartları hakkında, engelli Kimlik Kartı Modülüne ilgili kimlik kartının imha edildiğine dair şerh düşülür.

Kimlik kartında tahrifat ve sahtecilik

MADDE 12- (1) Üzerinde tahrifat, silinti ve kazıntı olan kartlar kullanılamaz.

(2) Başkasına ait kimlik kartını kullananlar; gerçeğe aykırı kart düzenleyenler veya bu tür kartları bilerek kullananlar; iade etmesi gerektiği halde kimlik kartını kullanmaya devam edenler, kart üzerinde gerçek durumu gizlemek maksadıyla kasten tahrifat, silinti, kazıntı yapanlar ile bu kartları kullananlar, genel hükümlere göre cezai soruşturma yapılmak üzere yetkili mercilere bildirilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ulusal Engelli Veri Sistemi

Ulusal Engelli Veri Sisteminin oluşturulması

MADDE 13- (1) Bakanlık, Ulusal Engelli Veri Sisteminin oluşturulması için gerekli servisleri hazırlar.

(2) Engelli kimlik kartı başvuruları esnasında elde edilen kişisel verilerin sisteme işlenmesine ilişkin iş ve işlemler, kimlik kartı verilmesine ilişkin işlemleri yapanlarca yürütülür. Ulusal Engelli Veri Sisteminin oluşturulmasına yönelik teknik çalışmalar Bakanlık Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğünce yürütülür.

(3) Kişisel verilerin, Ulusal Engelli Veri Sistemine kaydedilmesi ve bu verilerin işlenmesine ilişkin usul ve esaslar 6698 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat çerçevesinde Bakanlıkça yürütülür.

(4) Engellilere yönelik hizmet sunan kurum ya da kuruluşlarca elde edilen kişisel veriler ve özel nitelikli kişisel veriler de, 6698 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde veri sistemine aktarılabilir.

(5) Veri sistemine aktarılan bilgilerin doğruluğundan ve güncelliğinden, veriyi aktaran taraf sorumludur. Veri sorumlusu olarak Bakanlık engellilere yönelik hizmet sunan diğer kişi, kurum ya da kuruluşlar tarafından kendisine aktarılan kişisel verilerin doğru ve güncel olması için gerekli tedbirleri alır.

(6) Ulusal Engelli Veri Sisteminde saklanan kişisel veriler mevzuatta öngörülen sürenin sona ermesi ya da işlenme amacının gerektirdiği sebeplerin ortadan kalkması durumunda 6698 sayılı Kanun ile diğer kanunlar ve ilgili mevzuata uygun olarak imha edilir.

Veri güvenliği, veri işleme ve aktarılmasına ilişkin usul ve esaslar

MADDE 14- (1) Veri sisteminde yer alan kişisel verilerin gizliliği esastır. Veri sisteminde yer alan kişisel verilerin hukuka aykırı olarak işlenmesini ve verilere erişilmesini önlemek ile kişisel verilerin muhafazasının sağlanması amacıyla uygun güvenlik düzeyini temin etmeye yönelik gerekli her türlü teknik ve idari tedbirler Bakanlık tarafından alınır. Söz konusu tedbirlerin alınması hususunda Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğü yetkilidir.

(2) Kişisel veriler üzerinde gerçekleştirilecek işleme, aktarma, yok etme, silme, anonim hale getirme gibi işlemlerin tamamı, 6698 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat hükümlerine göre yürütülür.

(3) Bakanlık ile sürekli veya tek seferlik bilgi paylaşımları ya da web servis taleplerinde veri aktarımının gerçekleştirilmesi için protokol imzalanması zorunludur. Soruşturma, kovuşturma, yargılama veya infaz işlemlerine ilişkin yargı makamları veya infaz mercileri tarafından talep edilen kişisel verilerin paylaşımı ve anonim hale getirilmiş verilere yönelik gelen veri taleplerinin karşılanması için protokol imzalanması gerekmez.

(4) Bakanlıkça aktarılan kişisel verilerin gizlilik ve güvenliğinin sağlanmasında her türlü sorumluluk, süre ile sınırlı olmaksızın veri aktarımı talebinde bulunana aittir.

(5) Bakanlıkça aktarılan kişisel veriler, herhangi bir nedenle üçüncü şahısların kullanımına sunulamaz ve yayımlanamaz.

(6) Veri sistemine diğer kişi, kurum ya da kuruluşlardan aktarılan kişisel verilerin paylaşılmasına ilişkin talepler, talebe konu kişisel verilerin alındığı kişi, kurum ya da kuruluşa yönlendirilir.

(7) Özel nitelikli kişisel veriler 6698 sayılı Kanun çerçevesinde ancak ilgililerin açık rızası alınmak suretiyle üçüncü kişilere aktarılabilir. Kişisel verilerin aktarılmasına ilişkin anılan Kanunda yer alan diğer hükümler saklıdır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

ÇÖZ-GER raporları ile düzenlenecek Kimlik Kartlarına ilişkin hususlar

MADDE 15- (1) Çocuklar İçin Özel Gereksinim Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik kapsamında alınan ÇÖZ-GER raporlarında belirlenen özel gereksinim düzeyleri, anılan yönetmeliğin ekinde kayıtlı mevzuat uyum tablosuna göre karşılık geldiği engel oranlarına denk sayılır. Kimlik kartı üzerine, ilgili tabloda yer alan özel gereksinim düzeyi yazılır.

(2) 18 yaşından küçükler için düzenlenecek kimlik kartlarının geçerlilik süresi, kimlik kartının düzenlenmesinde esas alınan raporda belirlenen süreyi geçemez. "Sürekli" ibareli bir raporun esas alınması halinde ise, kimlik kartının geçerlilik süresi, bireyin 18 yaşını doldurduğu günün en çok bir ay sonrası olarak belirlenebilir.

Dosyalama, arşivleme ve veri saklama süresi

MADDE 16- (1) İl müdürlükleri ve sosyal hizmet merkezlerince bu Yönetmelik kapsamında tutulan dosyalar, tutulduğu yılın bitimini takip eden en geç on beşinci günün sonunda il müdürlüğü arşivine devredilir. Devri gerçekleştirilen ve 15 yılını doldurmuş olan dosyaların Devlet Arşivleri Başkanlığına devredilmesi işlemi ilgili mevzuatına göre yapılır.

(2) Bu Yönetmelik kapsamında kimlik kartı işlemleri esnasında elde edilen veriler, kimlik kartının geçersiz hale geldiği ya da kullanım dışı kaldığı tarihten itibaren 50 yıl boyunca saklanır.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 17- (1) 19/7/2008 tarihli ve 26941 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Özürlüler Veri Tabanı Oluşturulmasına ve Özürlülere Kimlik Kartı Verilmesine Dair Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) Mevzuatta birinci fıkra ile yürürlükten kaldırılan Özürlüler Veri Tabanı Oluşturulmasına ve Özürlülere Kimlik Kartı Verilmesine Dair Yönetmelik hükümlerine yapılan atıflar bu Yönetmeliğe yapılmış sayılır.

Mevcut kimlik kartları ve engellilik bilgilerinin yer aldığı nüfus cüzdanları

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce;

a) 13/8/1998 tarihli ve 23432 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Özürlüler İçin Kimlik Kartı Yönetmeliği uyarınca verilmiş bulunan kimlik kartları,

b) 30/10/2005 tarihli ve 25981 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Özürlüler Veri Tabanı Oluşturulmasına ve Özürlülük Bilgisinin Nüfus Cüzdanında Yer Almasına Dair Yönetmelik uyarınca nüfus cüzdanlarına yazdırılan engel oranını gösteren ibare,

c) 19/7/2008 tarihli ve 26941sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Özürlüler Veri Tabanı Oluşturulmasına ve Özürlülere Kimlik Kartı Verilmesine Dair Yönetmelik uyarınca verilmiş bulunan Kimlik Kartları,

geçerliliğini korur.

Yürürlük

MADDE 18- (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 19- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı yürütür.